

Eduskunnan
maatalousjaosto

Kuuleminen

21.10.2015 klo 10.30

Lausunto hallituksen esityksestä HE 30/2015 vp eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry esittää pyydettyä lausuntonaan hallituksen esityksestä valtion talousarvion teemoista vuodelle 2016 alla olevat näkökulmat. Tässä lausunnossa käsitellään Momentit 30.40.44. Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen, 30.40.45. Metsäluonnon hoidon edistäminen, 30.40.46. Valtionapu metsäkeskuksille ja 30.40.53. Eräät luonnonvaratalouden valtionavut sekä Kansallinen metsäohjelma ja Metso-ohjelma.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen eräänä strategisena painopisteenä ovat biotalous ja puhtaat ratkaisut. Metsäsektorin rahoitus on tärkeää biotalouden tavoitteiden saavuttamisessa.

MTK on tyytyväinen, että rahoitus vähenee yllä mainituilta momenteilta maltillisesti. MTK muistuttaa kuitenkin, että rahoitusta pienentämällä ei saavuteta biotalouden tavoitteita, ellei toimintatavoissa samaan aikaan tehdä olennaisia muutoksia.

MTK näkee kärkihankkeet ja niiden rahoituksen olennaisena työkaluna uuden talouskasvun ja biotalouden rakentamisessa. Kärkihankkeilla ja niiden rahoittamisella on kuitenkin saatava aidosti aikaan uutta ja ne eivät saa valua budjettileikkauksien paikkaamiseen.

Tuki puun tuotannon kestävyys turvaamiseen

Talousarvioesityksen mukaan tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen olisi vuonna 2016 55,23 miljoonaa euroa. Tämä merkitsee kestävä metsätalouden rahoituslain mukaisen rahoituksen merkittävää vähenemistä. Kun rahoitus puuntuotannon kestävyys turvaamiseksi kiristyy, on erittäin olennaista huolehtia, että tulevat leikkaukset eivät vaaranna metsiin perustuvan biotalouden kehittämistä. MTK:n näkemyksen mukaan puukauppatuloja koskeva pääomatuloverojen kiristys vie metsätaloutta vastakkaiseen suuntaan kuin on biotalouden kärkihankkeissa linjattu.

MTK huomauttaa, että Kemera-säädösten muuttuminen vuonna 2015 ruuhkautti hankekäsittelyn sekä aiheuttaa muutoksesta johtuvan piikin hankerahoituksen hakemiseen. Haettu hankerahoitus voi ylittää tänä vuonna käytettävissä olevat määrät 20-30 miljoonalla eurolla. Vanhan kemeran mukaisten maksutukset syövät vuonna 2016 puolet käytettävissä olevista määrärahoista.

MTK esittää, tälle vuodelle myönnetään vielä 20 miljoonan euroa lisämäärärahoitusta mahdollistamaan uuden, tehokkaamman rahoitusjärjestelmän käyttöönoton puhtaalta pöydältä. MTK muistuttaa myös, että käynnissä olevassa tukijärjestelmä uudistuksessa on tehtävä tarvittavat toimenpiteet hallinnon keventämiseksi. Tämä voi tarkoittaa mm. hallintolain uudistamista.

Uudistettu kestävä metsätalouden rahoituslaki on jo lausuntokierroksella. MTK pitää kaikkiaan tärkeänä, että lakiuudistuksessa yksinkertaistetaan tukijärjestelmää ja siihen liittyvää hallinnollista työtä edelleen sekä kohdennetaan tuki vaikuttavimpiin työlajeihin.

Metsäluonnonhoidon edistäminen

Metsäluonnon hoidon edistämisen siirtomääräraha tulee budjettiesityksen mukaan puoliintumaan noin kolmeen miljoonaan euroon. Kestävä biotalous huomioi myös luonnon monimuotoisuuden. MTK:n näkemyksen mukaan METSO-ohjelman jatko tulee turvata siten, että ohjelmalle asetetut tavoitteet saavutetaan. METSO on osoittanut käytännön toimivuutensa keskeisenä keinona metsien monimuotoisuuden suojelussa. Tämä toimintamalli tulee turvata myös taloudellisesti niukkojen aikojen yli. Myös metsänomistajien ympäristötukikohteiden turvaamiseen rahoituksen riittävyys on kyseenalaista, jopa vanhojen kohteiden uusiminen tulee olemaan vaikeaa rahoitusraamin sisällä.

Valtionapu metsäkeskukselle

Metsäkeskuksen valtionapu on putoamassa noin kahdella miljoonalla eurolla vuodesta 2015. Metsäkeskuksen rooli biotalouden kehittämisessä on keskeinen. Valtionavun vähentyessä on metsäkeskuksessa otettava käyttöön kustannustehokkaampia toimintatapoja sekä keskityttävä olennaisiin tehtäviin.

MTK:n näkemyksen mukaan reiluja kustannussäästöjä on saatavilla esimerkiksi siirtymällä ilman maastoinventointeja tehtävään metsävaratiedon keräämiseen. Lisäksi metsäkeskuksen viranomaistoiminnassa on siirryttävä digitalisaation mahdollistamaan sähköiseen asiointiin. Tällä hetkellä yksinkertaisiakin rahoitushakemuksia ja -päätöksiä käsittelee usea eri toimihenkilö. Lisäksi ennakkosuunnitteluvuorituksen laajentaminen uusiin työlajeihin nosti metsäkeskuksen käsitteleminen hankkeiden määrää huomattavasti. Ilman uusia sähköisiä toimintatapoja metsätalouden rahoitus kuluu hankehallintoon eikä varsinaisiin metsässä tehtäviin töihin.

Metsäkeskuksen Otso metsäpalvelut yhtiöitetään suunnitelmien mukaan vuoden 2016 alussa. MTK huomauttaa, ettei Otson yhtiöittäminen saa heikentää biotaloutta keskeisesti edistävän Suomen metsäkeskuksen taloudellista asemaa.

Kansallinen metsäohjelma ja METSO-ohjelma

MTK:n näkemyksen mukaan Metsästrategia ja sen strateginen hankesalkku on hyvin linjassa hallitusohjelman kanssa. Hankesalkun toteutuksella voidaan turvata metsäbiotalouden kehittymisen edellytykset. Luonnollisesti strategian toteuttamiseen tulee olla riittävät resurssit. Hallitusohjelman linjausten toteuttaminen on hyvä askel tavoitteiden toteuttamiseksi.

Alueelliset metsäohjelmien merkitys korostuu uudessa strategiassa ja sen tavoitteiden toteuttamisessa. MTK:n näkemyksen mukaan on ensiarvoisen tärkeää, että alueelliset metsäohjelmat ovat riittävän kunnianhimoisia ja tulevaisuuteen suuntautuneita.

Marko Mäki-Hakola
Elinkeinopäällikkö, MTK